ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1981

Vyhlásené: 18.02.1981 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

14

ZÁSADY
vlády Československej socialistickej republiky a Ústrednej rady odborov o účasti pracujúcich na tvorbe, realizácii a kontrole plnenia plánu v rokoch 1981-1985 schválené uznesením vlády ČSSR č. 401 z 9. decembra 1980

Rast hmotnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva založený na efektívnom rozvoji spoločenskej výroby je nerozlučne spätý so širokou aktívnou účasťou pracujúcich na tvorbe, realizácii a kontrole národohospodárskych plánov. Je to neoddeliteľná črta socialistickej demokracie a predpoklad úspešnej činnosti organizácií. Hlavným cieľom tejto účasti je uplatniť a využiť schopnosti, um a talent, odborné vedomosti a skúsenosti pracujúcich na odkrývanie a využívanie rezerv rastu produktivity práce, efektívnosti a kvality výroby.

Vláda Československej socialistickej republiky a Ústredná rada odborov na základe zákona č. 145/1970 Zb. o národohospodárskom plánovaní, uznesenia Predsedníctva Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a vlády Československej socialistickej republiky k Súboru opatrení na zdokonalenie sústavy plánovitého riadenia národného hospodárstva ustanovujú zásady spoločného postupu štátnych, hospodárskych a odborových orgánov pri organizovaní účasti pracujúcich na tvorbe, realizácii a kontrole plánu v rokoch 1981 až 1985.

Tieto zásady zabezpečujú štátne a hospodárske orgány spolu s odborovými orgánmi pod vedením Komunistickej strany Československa, v spolupráci so Socialistickým zväzom mládeže a Československou vedecko-technickou spoločnosťou.

I.
Účasť pracujúcich na tvorbe plánu

1. Ministerstvá a ostatné ústredné orgány, národné výbory, vedenie výrobných hospodárskych jednotiek, podnikov a závodov prehlbujú vzájomnú spoluprácu a súčinnosť s príslušnými orgánmi Revolučného odborového hnutia a koordinujú spoločný postup pri riešení zásadných problémov, pri vypracovaní návrhu plánu a jeho plnenia, pri zlepšovaní pracovných podmienok a sociálnych potrieb ľudí, pri upevňovaní technologickej a pracovnej disciplíny.
2. Hospodárske vedenie za pomoci odborov v celom procese plánovania objasňuje pracujúcim princípy vnútropodnikového chozrasčotu v konkrétnych podmienkach a získava ich pre aktívnu účasť pri jeho uplatňovaní. Dbá na to, aby vzťah medzi prijímaním náročných úloh plánu, plnením socialistických záväzkov a stimulácií bol pracujúcim zrozumiteľný.
3. Ministerstvá a ostatné ústredné orgány v určených termínoch rozpracujú úlohy a ukazovatele 7. päťročného plánu, prípadne smernice pre vypracovanie ročného plánu (včítane úloh pre plán prípravy kádrov, personálneho a sociálneho rozvoja) na výrobné hospodárske jednotky, a to diferencovane, komplexne, zbilancovane a skoordinovane s nadväzujúcimi rezortmi.

Výrobné hospodárske jednotky rozpracujú diferencovane, komplexne a s nadväzujúcimi organizáciami skoordinované úlohy a ukazovatele päťročného plánu, prípadne smernice pre vypracovanie ročných plánov v objeme, čase, sortimente a kvalite na podriadené podniky.

Podniky v súlade s konkrétnymi podmienkami pracovísk dovedú takto určené úlohy diferencovaným spôsobom až na jednotlivé vnútropodnikové útvary. Využívajú pritom najmä závislosti medzi rozhodujúcimi kvalitatívnymi úlohami a nástrojmi hmotnej stimulácie ustanovenej päťročným plánom, prípadne smernicami pre vypracovanie ročných plánov. Súčasne určia pravidlá, podľa ktorých sa bude daný vnútropodnikový útvar podieľať na použití stimulačných prostriedkov, o vytvorenie ktorých sa zaslúži.

Na základe takto určených úloh podniky a výrobné hospodárske jednotky vypracujú päťročné hospodárske plány a na ich podklade návrhy ročných plánov.

Na prípady formálneho rozpracovania plánu a administratívneho riešenia vecných problémov v ekonomike, ktoré nevedie k výsledkom a ohrozuje záujmy pracujúcich, orgány Revolučného odborového hnutia upozorňujú vyššie štátne, hospodárske a odborové orgány a požadujú nápravu.

4. Základnou formou účasti pracujúcich na tvorbe vykonávacích plánov je ústretové plánovanie, ktorého cieľom je prekročiť najmä kvalitatívne úlohy päťročného plánu v návrhoch ročných plánov, pri neprekročení limitov a prostriedkov vymedzených päťročným plánom, teda na základe účinnejšieho využívania všetkých zdrojov.

Ministerstvá a ostatné ústredné orgány spolu s príslušnými ústrednými výbormi odborových zväzov vypracujú na základe vládou ustanovených termínov záväzné harmonogramy tvorby návrhov vykonávacích plánov tak, aby tvorili vecné aj časové predpoklady aktívnej účasti pracujúcich na ústretovom plánovaní.

Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia zabezpečujú oboznámenie pracujúcich s úlohami plánu organizácie, so stimulačnými podmienkami a s príčinami zaostávania kvalitatívnych stránok výroby. Prerokúvajú s nimi možnosti a spôsoby mobilizácie vnútorných rezerv a využívajú pri tom podnetné pripomienky a námety pracujúcich a spätne ich informujú o ich uplatnení.

Určia vynálezcom a zlepšovateľom, vzorným a najlepším pracovníkom, komplexným racionalizačným brigádam a brigádam socialistickej práce konkrétne tematické úlohy na zabezpečenie najmä kvalitatívnych úloh.

Štátne a hospodárske orgány na všetkých stupňoch riadenia spolu s príslušnými orgánmi Revolučného odborového hnutia získavajú pracujúcich pre účasť na ústretovom plánovaní. Vydávajú podriadeným organizáciám pokyny na zameranie ústretového plánovania, hodnotenie a oceňovanie dosiahnutých výsledkov podľa konkrétnych podmienok jednotlivých odvetví, odborov činnosti, pracovných kolektívov aj jednotlivcov.

Základom hmotnej stimulácie ústretového plánovania sú päťročným plánom, prípadne smernicami pre vypracovanie ročných plánov ustanovené závislosti medzi upravenými vlastnými výkonmi, rentabilitou výrobných fondov, ziskom a vývozom na jednej strane a mzdovými prostriedkami, fondom rozvoja a fondom hmotnej zainteresovanosti na vývoze na strane druhej, prípadne vzťahy medzi inými ukazovateľmi a nástrojmi hmotnej stimulácie.

Prínosy ústretového plánovania sa zapracujú do hospodárskych plánov organizácií. Ďalšie podnety v priebehu realizácie plánu budú stimulované podľa pravidiel platných pre realizáciu plánu, t.j., že určená miera hmotnej stimulácie sa spravidla zníži určitým koeficientom tak, aby

záujem o náročný plán a jeho plnenie prevažoval nad záujmom o prekračovanie menej náročného plánu.

Konkrétne úlohy ústretového plánovania riešia pracovné kolektívy na úrovni dielní, prevádzok, závodov, organizácií a výrobných hospodárskych jednotiek za aktívnej účasti popredných robotníkov, technikov a ekonómov, vynálezcov a zlepšovateľov, komplexných racionalizačných brigád socialistickej práce.

5. V súlade s programom a plánmi prípravy kádrov, personálneho a sociálneho rozvoja a v rámci schválených limitov vytvára hospodárske vedenie spolu s odborovou organizáciou nevyhnutné predpoklady pre ďalšie zlepšovanie sociálnych, kultúrnych, zdravotných a životných podmienok pracujúcich. Pritom využíva aj prínosy ústretového plánovania.
6. Odborové orgány pripravia na základe námetov a pripomienok pracujúcich a odborového aktívu stanovisko k návrhu hospodárskeho plánu. Stanovisko tvorí neoddeliteľnú súčasť návrhu predloženého nadriadenému orgánu hospodárskeho riadenia, ktorý je povinný do 30 dní písomne informovať odborový orgán o jeho využití.

V súčinnosti s hospodárskym vedením a národnými výbormi sa dôsledne starajú o to, aby nijaký podnet, návrh a pripomienka nezostali nepovšimnuté, a vedú trvalý boj proti prípadom prehliadania oprávnených potrieb pracujúcich.

7. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií spolu s príslušnými odborovými orgánmi súčasne s prípravou návrhu plánu zabezpečia za účasti pracujúcich vypracovanie návrhu novej kolektívnej zmluvy, návrhu zásad rozvoja socialistickej súťaže a návrhu programu rozvoja zlepšovateľstva a vynálezcovstva. Na to využijú výsledky a závery z verejných kontrol plnenia kolektívnych zmlúv, záväzkov a racionalizačných opatrení, závery z rozborov hospodárskych výsledkov, kvality výroby a práce.

II.

Účasť pracujúcich na realizácii plánu

8. Ministerstvá a ostatné ústredné orgány, výrobné hospodárske jednotky a organizácie zabezpečia rozpracovanie úloh a ukazovateľov schválených hospodárskych plánov na podriadené jednotky včítane merateľných a kontrolovateľných podmienok hmotnej stimulácie a rozhodujúcich, najmä kvalitatívnych úloh pre kolektívy aj jednotlivcov.

Zvýšenú pozornosť venujú rozpracovaniu úloh vedy a techniky, rýchlemu využitiu výsledkov výskumu a vývoja pre rast produktivity práce, efektívnosti a kvality výroby, modernizáciu výrobných technológií a racionalizáciu výrobnej spotreby.

Zabezpečia pritom, aby sa rozpracovanie plánu opieralo o technicky zdôvodnené normy, ktoré zodpovedajú najnovším technickým a technologickým podmienkam a národohospodárskym požiadavkám na racionálne využívanie výrobných kapacít, materiálových a energetických zdrojov a pracovných síl.

9. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií spolu s príslušnými odborovými orgánmi prerokujú úlohy plánu s pracujúcimi, získavajú ich pre odhaľovanie rezerv a zvyšovanie pracovnej disciplíny. Objasňujú pracovným kolektívom úlohy a vytyčujú kontrolovateľné ciele a cesty ich dosiahnutia, ktoré budú obsahom individuálnych a kolektívnych záväzkov pracujúcich a na ktoré sa sústredí tvorivá činnosť zlepšovateľov, vynálezcov a komplexných racionalizačných brigád.

Spoločne získavajú robotníkov a ďalších pracovníkov pre uzavieranie a plnenie osobných a kolektívnych záväzkov zameraných na plnenie určených úloh vo výkonoch, v kvalite, hospodárnosti, úsporách palív, energie, kovov a ďalších materiálov a v tomto úsilí im účinne pomáhajú. Získavajú inžiniersko-technických, vedeckých a riadiacich pracovníkov pre uzavieranie a plnenie osobných a kolektívnych tvorivých plánov zameraných na rast produktivity práce, efektívnosti a kvality výroby urýchľovaním vedecko-technického pokroku.

Spoločnou úlohou hospodárskych a odborových orgánov ďalej je skvalitňovať riadenie a organizáciu socialistického súťaženia tak, aby všetky typy individuálnych a kolektívnych socialistických záväzkov robotníkov, inžiniersko-technických, vedeckých a riadiacich pracovníkov zabezpečovali vo svojom súhrne splnenie plánu dielne, prevádzky, závodu a organizácie vo všetkých ukazovateľoch.

10. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií spolu s príslušnými odborovými orgánmi prehlbujú spoluprácu výskumných, vývojových a ďalších pracovísk organizácií s vedeckovýskumnými ústavmi a vysokými školami. Orientujú ju na efektívne spojenie výroby s vedou, na dosahovanie výsledkov, ktoré vedú k zavádzaniu moderných technológií a postupov a umožňujú zvyšovanie produktivity práce, úsporu energie a materiálu, zvyšovanie kvality, spoľahlivosti a technickej úrovne vybraných finálnych výrobkov.

11. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií spolu s príslušnými odborovými orgánmi zabezpečujú uzavieranie, realizáciu a kontrolu plnenia združených socialistických záväzkov na dokončenie investičných akcií a na uvádzanie kapacít do prevádzky v určených termínoch a technicko-hospodárskych ukazovateľoch, na zvýšenie kvality vybraných finálnych výrobkov, na zlepšenie dodávateľsko-odberateľských vzťahov a na uspokojovanie potrieb zahraničného aj vnútorného trhu.

12. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií sú povinné zmeny a úpravy plánu, ktoré možno pripustiť len vo výnimočných prípadoch, prerokovať s príslušným odborovým orgánom, vysvetliť pracujúcim dôvody týchto zmien a bezodkladne ich premietnuť do kolektívnej zmluvy a socialistických záväzkov.

III.

Účasť pracujúcich na kontrole plnenia plánu

13. Orgány Revolučného odborového hnutia v súčinnosti s príslušnými hospodárskymi orgánmi a národnými výbormi zabezpečujú širokú účasť pracujúcich na kontrole plnenia plánu a hospodárenia. Pritom vyzdvihujú dobré príklady, verejne kritizujú nezodpovednú, lajdácku a nekvalitnú prácu všetkých včítane riadiacich pracovníkov, požadujú vyvodzovanie záverov zo zistených nedostatkov v plnení plánu a starostlivosti o pracujúcich.

14. Hospodárske vedenie po dohode s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia na výrobných poradách, členských schôdzach a konferenciách Revolučného odborového hnutia objasňuje dosiahnuté výsledky, príčiny neplnenia úloh a ukazovateľov hospodárskeho plánu a predkladá pracujúcim na prerokovanie návrhy opatrení.

Odborové orgány dbajú o to, aby hospodárske vedenie systematicky poskytovalo pracujúcim informácie nevyhnutné pre posudzovanie výrobno-technických a ekonomických úloh a problémov.

15. Vedenia výrobných hospodárskych jednotiek a organizácií v súčinnosti s odborovými orgánmi vytvárajú vecné a časové podmienky širokej účasti pracujúcich na kontrole zameranej
- na rovnomerné plnenie úloh podľa plánovaných smerov spoločenského použitia (plnenie odbytu v určenej štruktúre) pri dodržaní plánovanej efektívnosti, kvality a hospodárnosti;
- na plnenie kvalitatívnych ukazovateľov plánu, najmä na využívanie základných prostriedkov, na znižovanie spotreby materiálov, surovín, palív a energie, na rast produktivity práce, úspory pracovných síl, na znižovanie prácnosti a nadčasovej práce;
- na realizáciu štátnych cieľových programov, na plnenie úloh v oblasti dodávateľsko-odberateľských vzťahov a na plnenie programov komplexnej socialistickej racionalizácie;
- na plnenie úloh plánu prípravy kádrov, personálneho a sociálneho rozvoja včítane úrovne závodného stravovania, sociálneho zariadenia a na plnenie opatrení na zvýšenie ochrany zdravia a bezpečnosti práce.

16. Odborové orgány pôsobia na to, aby sa pracujúci aktívne podieľali na riešení zistených problémov. Využívajú na to všetky formy iniciatívy pracujúcich, výrobné porady, technicko-ekonomické konferencie, členské schôdze, rôzne aktívy a pod. Dosiahnuté výsledky

treba posudzovať s kritickou náročnosťou, prijímať opatrenia na odstránenie nedostatkov a na rozširovanie osvedčených skúseností.

Dbajú na to, aby hospodárske vedenie zodpovedne posudzovalo a využívalo pripomienky, návrhy a podnety pracujúcich na odstránenie nedostatkov a na dosiahnutie lepších hospodárskych výsledkov.

Chránia autorov oprávnených pripomienok a návrhov pred prípadnou diskrimináciou zo strany kritizovaných.

17. Hospodárske vedenie v spolupráci s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia zabezpečuje pravidelnú kontrolu v dekádach, mesiacoch a štvrťrokoch. Verejnú polročnú kontrolu plnenia plánu spája s kontrolou plnenia kolektívnych zmlúv, socialistických záväzkov a výsledkov tvorivej iniciatívy pracujúcich. Neoddeliteľnou súčasťou verejnej kontroly je dodržiavanie právneho poriadku, pracovnej a technologickej disciplíny. Pri ročnej kontrole plnenia plánu sa hodnotí plnenie päťročného plánu od začiatku päťročnice.

IV.

Záverečné ustanovenia

18. Tieto zásady rozpracujú federálne a republikové odvetvové ústredné orgány s príslušnými ústrednými, českými a slovenskými výbormi odborových zväzov a zabezpečia ich aplikáciu na podmienky odvetví a odborov výrobnej a nevýrobnej sféry tak, aby zabezpečovali aktívnu účasť pracujúcich v celom plánovacom procese.
19. Zásady sa uplatňujú vo všetkých orgánoch hospodárskeho riadenia, socialistických organizáciách a národných výboroch.
20. Primerane podľa týchto zásad sa postupuje v oblasti špeciálnej techniky pri dodržaní príslušných ustanovení o ochrane štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva.
21. Rozdielne stanoviská hospodárskych a odborových orgánov k návrhu plánu a pri kontrole plnenia plánu rieši nadriadený štátny alebo hospodársky orgán po prerokovaní s príslušným vyšším odborovým orgánom.
22. Kontrolu plnenia zásad vykonávajú výrobné hospodárske jednotky a organizácie súčasne s rozborom hospodárskej činnosti. V štátnych a vyšších odborových orgánoch sa kontrola plnenia zásad vykonáva v súvislosti s prerokúvaním ročných výsledkov plnenia vykonávacích plánov.
23. Zásady nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.